

Sygn. akt III PK 104/15

POSTANOWIENIE

Dnia 10 marca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z powództwa A. K.

przeciwko S. S.

o ustalenie istnienia stosunku pracy,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 marca 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Z.

z dnia 25 marca 2015 r., sygn. akt IV Pa [...],

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**II. zasądza od A. K. na rzecz S. S. kwotę 120 (sto dwadzieścia)
zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 marca 2015 r. Sąd Okręgowy w Z. oddalił apelację A. K. od wyroku z dnia 23 października 2014 r., którym Sąd Rejonowy w Z. oddalił jego powództwo przeciwko S. S. o ustalenie istnienia stosunku pracy.

W skardze kasacyjnej powód zarzucił: I. naruszenie prawa materialnego, a mianowicie: 1) art. 22 § 1 k.p., przez jego błędną wykładnię i uznanie, że zależność pracownicza skarżącego od pozwanego nie miała cech wykonywania pracy pod kierownictwem oraz że skarżący nie pozostawał w dyspozycji pozwanego w określonym miejscu i czasie; 2) art. 22 § 1¹ i § 1² k.p., przez jego niezastosowanie i w konsekwencji przyjęcie, że stosunek pracy pomiędzy skarżącym a pozwanym nie

miał cech umowy o pracę i nawiązany został w oparciu o umowę zlecenia; 3) art. 734 § 1 k.c., przez jego błędne zastosowanie i uznanie, że skarżący zawarł z pozwanym umowę zlecenia, podczas gdy stosunek wiążący strony nosił cechy umowy o pracę; 4) art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p., przez jego niezastosowanie, podczas gdy umowa zlecenia została sporządzona i podpisana w celu obejścia prawa; 5) art. 65 k.c. w związku z art. 300 k.p., przez jego błędne zastosowanie i bezpodstawne uznanie, że zgodną wolą stron było zawarcie umowy zlecenia, podczas gdy wolą skarżącego było wyłącznie zawarcie umowy o pracę; 6) art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w związku z art. 112 i art. 113 k.p., przez jego niezastosowanie i w konsekwencji przyjęcie, że skarżący zatrudniony był na podstawie umowy zlecenia w sytuacji, gdy inny pracownik wykonujący tę samą pracę, mający ten sam zakres obowiązków i sposób wynagradzania zatrudniony jest na podstawie umowy o pracę; 7) art. 2 pkt d) i e) Dyrektywy Rady z dnia 14 października 1991 r. w sprawie obowiązku pracodawcy dotyczącym informowania pracowników o warunkach stosowanych do umowy lub stosunku pracy (91/533/EWG) (Dz.U.UE L z dnia 18 października 1991 r.) w zw. z § 2 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika w związku z art. 29 § 2 k.p., przez ich niezastosowanie i w konsekwencji przyjęcie, że skarżący i pozwany zawarli umowę zlecenia, podczas gdy stosunek łączący strony był stosunkiem pracy nawiązanym na podstawie umowy o pracę; II naruszenie przepisów postępowania, a to: 1) art. 230 k.p.c., przez jego niezastosowanie, podczas gdy pozwany nie wypowiedział się co do twierdzeń skarżącego, iż w czasie jego pobytu w szpitalu po wypadku z dnia 31 października 2008 r. pozwany wraz ze specjalistą z zakresu bhp jako zespół powypadkowy ustalał okoliczności wypadku powoda, a utworzenie zespołu powypadkowego jest immanentą cechą procedury powypadkowej toczącej się w ramach umowy o pracę, zatem fakt ten należało uznać za przyznany; 2) art. 382 w związku z art. 391 § 1 w związku z art. 232 k.p.c., przez nieprzeprowadzenie dowodu z pisemnej opinii biegłego grafologa na okoliczności sfalszowania podpisu skarżącego pod umową zlecenia oraz dowodu z akt sprawy karnej przeciwko M. S. oskarżonej o sfalszowanie umowy

zlecenia, gdyż nie zostało zgłoszone przez skarżącego zastrzeżenie w trybie art. 162 k.p.c.; 3) art. 217 § 2 w związku z art. 372 k.p.c., przez ich niezastosowanie i uwzględnienie złożonej po ustawowym terminie odpowiedzi na apelację pozwanego, której to twierdzenia stały się podstawą do rozstrzygnięcia merytorycznego; 4) art. 385 k.p.c., przez jego błędne zastosowanie, w sytuacji gdy apelacja wskazywała istotne uchybienia wyroku Sądu pierwszej instancji prowadzące do jego zmiany i uwzględnienia powództwa.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono jej oczywistą zasadnością, ponieważ w toku postępowania apelacyjnego i podejmowanych czynności orzeczniczych przez Sąd odwoławczy nie została zrealizowana zarówno funkcja rozpoznawcza, jak i kontrolna tego Sądu, wyjaśniona w uchwałach składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 1999 r., III CZP 59/98 oraz z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07. Skarżący powołał się również na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2005 r., I UK 68/05, z którym zaskarżony wyrok pozostaje w sprzeczności w zakresie wykładni prawa oraz na liczne naruszenia przepisów postępowania przez Sąd pierwszej instancji, które albo nie zostały wzięte pod uwagę, albo zostały nieprawidłowo ocenione przez Sąd odwoławczy pomimo ich podniesienia w apelacji, co miało wpływ na wynik sprawy w postępowaniu odwoławczym. Dotyczy to przede wszystkim uznania przez Sąd drugiej instancji - jako niezasadnego - zarzutu pominięcia istotnych okoliczności wynikających z umowy o świadczenie usług transportowych zawartej przez pozwanego z D. O., a więc obraży art. 233 § 1 k.p.c., który to zarzut - w ocenie skarżącego - nie został rozpoznany co do istoty i bezpodstawnie uznany za niezasadny.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.).

Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do

oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi może wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod warunkiem jednak, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574). Inaczej mówiąc, przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie przepisu prawa, ale sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2014 r., III UK 125/13, LEX nr 1648642).

Skarżący nie odnosi się do tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania już tylko dlatego, że nie tylko nie przeprowadza jakiegokolwiek wywodu jurydycznego dla wykazania, że wskazywane przez niego w ramach podstaw kasacyjnych naruszenia stanowią o oczywistej wadliwości zaskarżonego wyroku, ale nawet nie wskazuje przepisów, których obraza miałaby - w jego ocenie - wprost decydować o nieprawidłowym wyniku rozstrzygnięcia. Rzeczą Sądu Najwyższego na etapie przedsądu nie jest poszukiwanie takich okoliczności w podstawach kasacyjnych i ich uzasadnieniu oraz formułowanie za skarżącego prawidłowego wniosku w tym zakresie. Nierozpoznanie przez sąd odwoławczy zarzutów apelacyjnych leży w płaszczyźnie art. 378 § 1 k.p.c., zarzutu obrazy którego skarżący nie podnosi w ramach kasacyjnej podstawy naruszenia przepisów postępowania. Natomiast w kontekście twierdzenia o nieprawidłowym rozpoznaniu zarzutu apelacyjnego skarżący wskazuje jedynie na obrazę art. 233 § 1 k.p.c., odnosząc ją do uchybień procesowych sądu pierwszej instancji, co nie może być przedmiotem oceny w postępowaniu kasacyjnym, skoro skarga kasacyjna przysługuje od wyroku sądu drugiej instancji (art. 398¹ § 1 k.p.c.).

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.